

ĐỀ 3**I. Đọc hiểu (4 điểm)****MẸ**

(1) Con nhớ ngày xưa mẹ hát:

... “*Hoa sen lặng lẽ dưới đầm
Hương bay dịu dàng bát ngát
Thơm tho không gian thời gian*” ...

(2) Mẹ nghèo như đóa hoa sen

*Năm tháng âm thâm lặng lẽ,
Giọt máu hòa theo dòng lệ
Hương đời mẹ ướp cho con.*

(3) Khi con thành đóa hoa thơm

*Đời mẹ lắt lay chiếu bóng
Con đi... chân trời gió lộng
Mẹ về... nắng quai chiều hôm.*

(4) Sen đã tàn sau mùa hạ

*Mẹ cũng lìa xa cõi đời
Sen tàn rồi sen lại nở
Mẹ thành ngôi sao trên trời.*

(Dẫn theo *Nhà văn và tác phẩm trong nhà trường*, Viễn Phương, Thanh Hải, Nguyễn Khoa Điềm, NXB Giáo dục Việt Nam, 1999, trang 37)

Chú thích:

Phan Thanh Viễn (1928-2005) có bút danh là Viễn Phương, quê ở An Giang. Thơ của Viễn Phương dung dị, cảm xúc sâu lắng thiết tha, ngôn ngữ thơ dung dị, thâm trầm. Bài thơ Mẹ của Viễn Phương mang đến cho ta những cảm nhận sâu sắc về tình mẹ về sự hy sinh vô điều kiện của mẹ dành cho con

Câu 1 (0.5đ). Xác định thể loại của bài thơ trên?

Câu 2 (1đ). Liệt kê các từ láy được sử dụng trong khổ thơ đầu tiên? Nêu tác dụng các từ láy đó.

Câu 3 (0.5đ). Em hiểu như thế nào về câu thơ "*Hương đời mẹ ướp cho con*"?

Câu 4 (1đ) Biện pháp tu từ ẩn dụ trong câu thơ "*Khi con thành đóa hoa thơm/Đời mẹ lắt lay chiếu bóng*" mang lại hiệu quả gì?

Câu 5 (1đ). *Sen đã tàn sau mùa hạ
Mẹ cũng lìa xa cõi đời.*

Không ai có thể níu được thời gian để mẹ ở bên chúng ta mãi mãi. Vậy khi mẹ chưa "*lìa xa cõi đời*" mỗi người con chúng ta thấy mình cần phải làm gì để sau này không bao giờ phải hối tiếc?

II. Viết (6 điểm)

Trong cuộc sống chúng ta cảm nhận cuộc sống (thiên nhiên, con người...) không chỉ bằng mắt nhìn mà bằng nhiều giác quan khác để thấy hết vẻ đẹp của nó.

Hãy viết bài văn (khoảng 500 chữ) phân tích bài thơ sau để thấy được cách cảm nhận cuộc sống đặc biệt mà nhà thơ Vũ Quần Phương muốn nói cho chúng ta:

*Nếu nhắm mắt trong vườn lộng gió
Sẽ được nghe nhiều tiếng chim hay
Tiếng lích rích chim sâu trong lá
Con chài vôi vừa hót vừa bay.*

*Nếu nhắm mắt nghe bà kể chuyện
Sẽ được nhìn thấy các bà tiên
Thấy chú bé đi hài bảy dặm
Quả thị thơm cô Tấm rất hiền.*

*Nếu nhắm mắt nghĩ về cha mẹ
Đã nuôi em khôn lớn từng ngày
Tay bồng bế, sớm khuya vất vả
Mắt nhắm rồi, lại mở ra ngay.*

(Vũ Quần Phương, *Nói với em - SGK Tiếng Việt lớp 2, tập 1, NXB Giáo dục 2002*)

Chú thích: Vũ Quần Phương (sinh năm 1940), tên thật là Vũ Ngọc Chúc, là nhà thơ, nhà báo và nhà phê bình văn học.

HƯỚNG DẪN CHẤM

Câu	Đáp án	Điểm
Phần I: Đọc hiểu		
1	- Thể loại: Thơ 6 chữ	0.5
2	- Từ láy được sử dụng trong khổ thơ đầu tiên: <i>lặng lẽ, dịu dàng, bát ngát</i> - Tác dụng: + Miêu tả vẻ đẹp mộc mạc, nhưng vô cùng thanh cao, thuần khiết, trong sáng của hoa sen. + Ca ngợi sự hi sinh âm thầm, lặng lẽ của người mẹ trong suốt cuộc đời của con.	0.5
3	Câu thơ " <i>Hương đời mẹ ướp cho con</i> " được hiểu là: + Mẹ luôn dành tình yêu và sự quan tâm cho con, như một loại hương thơm tinh tế và dịu dàng. Mẹ là người luôn ở bên cạnh, chăm sóc và bảo vệ con, tạo nên một môi trường ấm áp và an lành cho con phát triển. + Hương thơm của tình mẹ sẽ ướp đầy cuộc đời của con, là nguồn động viên và sức mạnh để con vượt qua khó khăn và thăng tiến trong cuộc sống. => Mẹ luôn chắt chiu dành những điều tốt đẹp nhất cho cuộc đời con.	0.5
4	Tác dụng: - Khiến câu thơ hàm súc, sinh động, giàu ý nghĩa - Phép ẩn dụ "đóa hoa thơm" ngụ ý rằng khi con đã	1

	<p>lớn, đã trưởng thành, đã gặt hái được nhiều thành quả, thành công trong cuộc sống;</p> <p>“Chiếc bóng” là hình ảnh ẩn dụ cho cuộc đời mẹ mong manh, lắt lay như chiếc bóng, như ngọn đèn dầu sắp cạn</p> <p>→ Nhân mạnh khi con đã lớn khôn, trưởng thành thì cũng là lúc mẹ đã già</p> <p>→ Nhấn nhủ ta một thông điệp: Hãy yêu thương mẹ khi còn có thể.</p>	
5	HS tự liên hệ hợp lý	1

Phần II. Viết		
6	* Hình thức: bài văn, đảm bảo dung lượng, lập luận chặt chẽ ngữ pháp, chính tả...	1,0
(6,0đ)	* Nội dung:	3,0
	a. Mở bài:	
	- Nhắc đến nhà thơ VQP không thể không nhắc đến bài thơ "Nói với em", một tác phẩm đặc sắc của ông. Tác giả đã ghi dấu ấn sâu đậm trong lòng độc giả khi diễn tả một cách tinh tế cách cảm nhận cuộc sống đặc biệt bằng tất cả tâm hồn qua bài thơ.	0,5
	b. Thân bài:	2,0
	- Với thể thơ bảy chữ giản dị, ngôn ngữ thơ gần gũi, cùng biện pháp tu từ điệp ngữ đặc sắc, mỗi khổ đều bắt đầu bằng giả định "nếu nhắm mắt...sẽ được" nhà thơ đã đưa người đọc đến với cách cảm nhận cuộc sống thật diệu kì...	0,25
	- Ở khổ thơ đầu, ta cảm nhận được thế giới thiên nhiên thật tươi đẹp (trích thơ). Đó là tiếng chim hót trong vườn, tiếng chim sâu, chim chìa vôi. Cả một không gian vô cùng yên bình và thơ mộng để kích thích trí tưởng tượng phong phú, để ta được hòa mình vào thiên nhiên, cảm nhận tất cả những gì đẹp nhất của thiên nhiên.	
	- Không dừng lại ở đó, nhà thơ còn “nói với em” những điều thú vị hơn nữa: (trích khổ 2). Nhắm mắt lại để cả tâm hồn và trái tim lắng nghe những lời kể ngọt ngào ấm áp của bà với những câu chuyện cổ tích thần tiên. Và bà sẽ dẫn cháu vào thế giới diệu kỳ, cũng chính điều này sẽ nâng bước chân cháu trên mọi nẻo đường. Cháu sẽ được bay lên với các cô tiên, cô Tấm hay chú bé đi hái bẫy dấm...	0,5
	- Chưa hết, những câu thơ cuối, tác giả tiếp tục nói với em những điều gần gũi, thiết thân hơn nữa: (trích khổ 3). Vẫn với hình ảnh thơ giản dị nhà thơ đã giúp người đọc hình dung hình ảnh cha mẹ đã tần tảo sớm hôm nuôi lớn con cái từng ngày, người không chỉ “bồng bế” mà còn từng	0,5
		0,25

<p>trải qua biết bao “vất vả” để nuôi ta được lớn khôn như ngày hôm nay.</p> <p>- Bài thơ là bức thông điệp vừa bình dị, vừa sâu sắc về tình yêu cuộc sống, biết sống cao đẹp, hiếu nghĩa, thủy chung. “Mắt nhắm rồi lại mở ra ngay” là lời nhắn “em” biết sáng suốt yêu thương, hiếu kính cha mẹ bằng cách ứng xử và các hành động cụ thể hằng ngày.</p> <p>- Phải là một người có tâm hồn sâu sắc, biết trân trọng tất cả những gì bình dị trong cuộc sống thì nhà thơ mới cất lên được những vần thơ làm lay động trái tim người đọc đến vậy!</p> <p>c. Kết bài:</p> <p>- Chúng ta thật trân trọng biết bao cuộc sống này sau khi đọc bài thơ. Bằng việc sử dụng những hình ảnh thơ gần gũi mà sinh động, ngôn ngữ thơ đặc sắc tác giả VQP đã không chỉ khắc họa rõ nét những điều kì diệu của thiên nhiên, cuộc sống, con người mang đến mà ông còn giúp người đọc hiểu rằng hãy biết lắng nghe, nhìn nhận, suy nghĩ về cuộc sống quanh ta để từ đó biết sống đẹp, sống có tình có nghĩa.</p>	0,5
--	------------